

Vlaams
Parlement

stuk **1965** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 26 maart 2013 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over het Vlaams Hervormingsprogramma 2012
in het kader van de Europa 2020-strategie

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Jan Laurys

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Fientje Moerman;
mevrouw Kathleen Deckx, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

INHOUD

1. Toelichting door de minister-president	4
2. Bespreking	5
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie organiseerde op haar vergadering van 24 mei 2012 een gedachtewisseling met de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het Vlaams Hervormingsprogramma 2012 in het kader van de Europa 2020-strategie.

1. Toelichting door de minister-president

Minister-President *Kris Peeters* schetst het Europese kader. Er zijn drie prioriteiten (duurzame, slimme, en inclusieve groei), vijf kerndoelstellingen, zeven vlaggenscheppen en tien geïntegreerde richtsnoeren.

Iedere lidstaat moet de vijf kerndoelstellingen aanpassen aan de eigen omstandigheden. Elke lidstaat legt de eigen doelstellingen vast in een nationaal hervormingsprogramma dat jaarlijks in april wordt uitgebracht. Op basis van het nationaal hervormingsprogramma en de stabiliteits- en convergentieprogramma's worden er door de Europese Commissie specifieke aanbevelingen voor de landen opgesteld, die door de Europese Raad worden aangenomen. Er is noodzaak aan draagvlak voor de strategie. Met de multi-level-governancedimensie in België wordt de betrokkenheid van gemeenschappen en gewesten bedoeld bij het opstellen van het nationaal hervormingsprogramma. Vlaanderen heeft een eigen hervormingsprogramma opgesteld.

Het Europese semester zijn de jaarlijks terugkerende beleidscycli van zes maanden. In mei 2012 krijgen de landen specifieke aanbevelingen, in juni 2012 komen de aanbevelingen van de Europese Raad.

De zes landenspecifieke aanbevelingen aan België van 2011 zijn: het overheidstekort uiterlijk in 2012 tot ver onder de referentiewaarde van 3 percent van het bbp brengen, op lange termijn de houdbaarheid van overheidsfinanciën verbeteren, de structurele zwakheden in de financiële sector aanpakken, de loonstijging beter laten aansluiten bij de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en concurrentievermogen, de arbeidsparticipatie naar een hoger peil tillen, het stimuleren van concurrentie in detailhandel en de concurrentie op de elektriciteits- en gasmarkt bevorderen.

De Vlaamse Regering heeft op 30 maart 2012 het Vlaamse hervormingsprogramma goedgekeurd en bezorgd aan de Europese Commissie, de Europese Raad en het Comité van de Regio's.

De werkzaamheidsgraad bedraagt in 2011 71,9 percent. Dat is een daling met 0,2 percent. De evolutie van 2009 tot 2010 laat daarentegen een stijging met 0,6 percent zien. Uitgesplitst naar de verschillende doelgroepen valt de stijging van 5,1 percent voor personen met een handicap op. De werkzaamheidsgraad blijft met 71,9 percent onder het Europese streefdoel van 75 percent. Vlaanderen zit wel boven het EU-27-gemiddelde dat 68,6 percent bedraagt. Het gemiddelde van de EU-15 bedraagt 69,6 percent.

Voor onderzoek en ontwikkeling zit Vlaanderen in 2010 aan 2,15 percent van het bbp. Tegenover 2009 is dat een stijging met 0,03 percent.

Voor onderwijs zit men boven de Europese objectieven, maar er is een toename van de ongekwalificeerde uitstroom tot 9,6 percent. Dat is 1 percent meer dan in 2009. Het loopbaanakkoord zet prioritair in op deze doelgroep.

Armoede stabiliseert, maar met uitzondering van kinderarmoede. Daar wordt echter aan gewerkt.

Bij de 20-20-20-doelstellingen ziet men dat de broeikasemissies tussen 2009 en 2010 gestegen zijn. De vraag rijst wat daarvan de oorzaken zijn. Men denkt dat dit het gevolg is van de strenge winter van 2010 en de aantrekkende industrie. Er zijn nochtans veel inspanningen geleverd, bijvoorbeeld in de sector gebouwen. Vlaanderen is vragende partij voor de verdeling van de lasten in federaal verband. De voorbereidingen voor het klimaatbeleid zijn opgestart. Er zijn deelconferenties per sector gehouden.

Bij energie-efficiëntie geldt dezelfde redenering van de aantrekkende economie en koude winter, waardoor het energiegebruik in 2010 sterker toenam dan het bbp. Sinds 16 juni 2011 is er een tweede actieplan rond energie-efficiëntie. Tegen eind 2016 kan 13 percent energiebesparing worden gerealiseerd, terwijl de doelstelling maar 9 percent was.

De minister-president concludeert dat de langetermijnstrategie gericht is op groei en begrotingsconsolidatie en dat die waar nodig wordt bijgestuurd met structurele hervormingen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de arbeidsmarkt en het onderwijs, het loopbaanakkoord, het groeipad voor innovatie enzovoort.

2. Bespreking

De heer *Filip Watteuw* stelt vast dat er op enkele van de vijf kerndoelstellingen een achterstand is. Daar moet aan gewerkt worden. In het programma zijn elementen opgenomen uit onder andere ViA, het Pact 2020 en andere documenten, die al bekend waren. Er zit dus niet echt veel nieuws tussen. Hij treedt de minister-president bij in de stelling dat men niet voortdurend met nieuwe plannen moet komen. Dit neemt niet weg dat als Europa met doelstellingen komt, het de bedoeling moet zijn die te realiseren. De vraag is waar het houvast is om de achterstand tegen 2020 in te halen. Het lid verwacht van dergelijk programma dat er niet alleen een deel met concrete acties is, maar ook dat er een budget is. Het is hem niet duidelijk of met de voorliggende voorstellen de kloof kan worden gedicht.

De heer *Koen Van den Heuvel* is van oordeel dat het Vlaams Hervormingsprogramma zich inschrijft in de Europese procedures. Op Europees vlak verruimt het debat zich. De rekeningen worden op orde gezet. De noodzakelijke financiële ingrepen zijn doorgevoerd en zijn verworven in het Stabiliteits- en Groeipact. Bij het investeringsluik wordt gekeken hoe groeistimulansen gegeven kunnen worden. Dit is een moeilijk evenwicht, maar niet onrealistisch. Een begroting in evenwicht kan gepaard gaan met investeringen in onderzoek en ontwikkeling, mobiliteit en onderwijs. Het lid wil weten in welke mate de Vlaamse Regering het Belgisch standpunt mee vorm kan geven. De federale premier verklaarde dat hij voorstander is van euro-obligaties. Er zouden volgens hem maar vijf landen meer tegen zijn. De heer Van den Heuvel wil weten in welke mate de deelstaten betrokken worden bij het bepalen van dit soort standpunten.

De doelstelling op het vlak van werkzaamheidsgraad is ambitieus ingesteld op 76 percent. Dat is hoger dan de Belgische doelstelling. De knelpunten zijn de allochtonen en de 50-plussers. De spreker heeft de indruk dat er een tandje kan worden bijgestoken. Bij de taalachterstand bij allochtonen blijkt bijvoorbeeld dat 40 percent na zes maanden nog geen cursus Nederlands heeft kunnen volgen. De 50-plussers moeten een Vlaamse prioriteit worden. De cijfers zijn er stijgend. Met het TBS-akkoord in het onderwijs is er een stap in de goede richting gezet. Voor de VDAB zal het een grote uitdaging zijn om de tewerkstelling van 50-plussers te bevorderen.

De heer *Bart Van Malderen* stelt vast dat hoe minder Europa populair is bij de Europeanen, hoe interessanter het politieke debat over Europa wordt. Mits de juiste invulling is Europa niet alleen een bron van stabiliteit en groei, maar ook een motor voor positieve veranderingen. De voorwaarde is wel dat nationale lidstaten bij elke moeilijke maatregel Europa niet met de vinger wijzen. Onder die Europese paraplu kan men een eigen invulling geven. Er is geen uniek menu voor heel Europa uitgetekend. Men werkt met landenspecifieke aanbevelingen. Iedereen heeft dus de mogelijkheid om eigen beleidskeuzes te maken, maar ook om zijn verantwoordelijkheid te nemen. Dit is een belangrijke voorwaarde om draagvlak te creëren. Vlaanderen doet dat.

Bij de arbeidsparticipatie is er 5,1 percent winst bij arbeidsgehandicapten. Dit lijkt haaks te staan op de conjunctuur en wijkt in verhouding tot de andere verschuivingen manifest af van de algemene trend. Hoe kan dat verklaard worden?

Sommige fracties stellen het werken met doelgroepen bij armoedebestrijding in vraag. Als men de lijst echter bekijkt dan is een passende doelgroepwerking nog altijd op zijn plaats. Ook ontkokeren is nodig. Het kan niet dat er voor een aantal functies, waarvoor er geen taalvereisten zijn, nog altijd een ondervertegenwoordiging is van allochtone werknemers. Er is daar geen verband met taalachterstand of scholing. Er is ook een groep van nieuwkomers en tweedegeneratienieuwkomers die geen toegang vinden tot een taalopleiding. Men kan de VDAB niet vragen die er ad libitum bij te nemen. Ontkoking met inburgering is daar op zijn plaats.

Als Vlaanderen vandaag een krappe arbeidsmarkt kent, dan zal dat in de toekomst niet verbeteren. Door hun keuze te beperken drijven bedrijven hun selectiekosten op. Dat is een economisch verlies. Als men per definitie de helft van de werklozen uitsluit, weet men dat de selectie duurder wordt. Het lid pleit voor een ambitieus beleid. Ieder talent dat men laat liggen, is een verloren talent.

Het zou goed zijn dat men de doelstellingen niet alleen bekijkt ten opzichte van het gemiddelde maar ook ten opzichte van de beste regio's, zoals bij ViA-doelstellingen.

De heer *Robrecht Bothuyne* sluit zich bij deze stelling aan. Bij innovatie, onderzoek en ontwikkeling ziet men dat er inspanningen worden geleverd, maar dat het moeilijk is om het bedrijfsleven er ten volle bij te betrekken. Hetzelfde werd gezegd rond de Industrieraad waar men hoopt dat een aantal zaken worden aangeleverd vanuit het werkveld en industrie. Als men het succes ziet van innovatief aanbesteden, van het TINA-fonds en de middelen die vanuit de bedrijfswereld worden besteed voor onderzoek en ontwikkeling, ziet men dat het absorptievermogen, de capaciteit van de industrie om een tandje bij te steken, achterblijft. De vraag rijst hoe men tot een versnelling kan komen en tot een betere hefboomwerking van de instrumenten.

Volgens de heer *Matthias Diependaele* is er al maanden op Europees niveau een discussie hangende over de begrotingsdiscipline en de groei. De begrotingsdiscipline is onlosmakelijk verbonden met de groei. De discussie is politiek en mediatiek opgeklopt door de presidentsverkiezingen in Frankrijk. Het lid meent dat de vraag van Europa om in te zetten op groei er altijd geweest is. Het is terecht dat er daarop ingezet wordt.

Alle doelstellingen worden niet gehaald, maar ze zijn wel zeer ambitieus. Door de crisis is het er niet gemakkelijker op geworden. Van zodra de economie terug aantrekt, zal het probleem van de krapte op de arbeidsmarkt zich opnieuw aandienen.

Op het gebied van onderzoek en ontwikkeling doet Vlaanderen het niet zo slecht. Men haalt de doelstelling van 3 percent van het bbp wel niet. Maar in vergelijking met de rest van Europa doen we het niet zo slecht. Belangrijk is dat de middelen juist worden ingezet en dat de juiste keuzes worden gemaakt.

De vraag rijst hoe dit alles kadert in het federaal hervormingsprogramma.

De *minister-president* deelt mee dat een informele Europese top heeft plaatsgehad. Bij een informele top is er geen voorafgaandelijk overleg met de deelstaten. Bij formele toppen is er wel een proces-verbaal, overleg en voorbereiding. Op de informele top deelde de voorzitter van de Europese Commissie mee dat er vooruitgang wordt geboekt op het vlak van de structurele hervormingen, maar dat ze te traag gaan. Hij verwees in het bijzonder naar de pensioenhervormingen, de arbeidsmarkthervormingen en de koppeling lonen-productiviteit. Vlaanderen heeft al stappen gezet in verband met de pensioenen, meer bepaald terbeschikkingstelling, en werd waarschijnlijk niet geïnviseerd met deze uitspraken. Wat de arbeidsmarkthervormingen betreft, werd een kader gecreëerd voor loopbaanbeleid en maatwerk. Op het gebied van de koppeling lonen-productiviteit heeft Vlaanderen weinig bevoegdheden. Vermoedelijk zullen op 30 mei 2012 de landenspecifieke aanbevelingen bekend worden gemaakt.

De Vlaamse Regering gaat duidelijke doelstellingen formuleren en geen omfloerste volzinnen spuien. Er zijn duidelijke cijfers vooropgesteld. Een nieuwe evolutie is de monitoring, dit zowel met VRIND als bij de monitoring van ViA en het Pact 2020. Vragen over de concrete bedragen kunnen door de vakministers worden beantwoord.

Het cijfermateriaal over de winst van arbeidsparticipatie van 5,1 percent bij arbeidsgehandicapten klopt. De reden hiervoor is waarschijnlijk dat de VOP-premie sterk is gestegen. De VDAB heeft ook heel wat initiatieven genomen. Dit alles is nu op kruissnelheid gekomen. De vakminister kan hierover meer informatie verstrekken.

Er werd op 18 juni 2011 een conferentie over tien jaar beleid omtrent evenredige arbeidsdeelname georganiseerd door de SERV. Er zijn dus de nodige acties in verband met de ontkokering genomen en die zullen worden geëvalueerd.

De groei is altijd in de aandacht geweest. Het is verwonderlijk dat sommigen dat niet gemerkt hebben en nu stellen dat het er absoluut bij moet. Of de elementen voor groei voldoende zijn, is een ander debat.

De minister-president sluit af met een citaat van commissievoorzitter Barroso: “Stick to your plan.”. Er is een Europees plan 2020 waarin procedures zijn afgesproken. Men kan een aantal dingen versnellen of bijkomende maatregelen treffen, rekening houdend met de gewijzigde omstandigheden. Voortdurend zijn plan wijzigen, mondt uit in een kakofonie. De Vlaamse Regering doet dit ook in Vlaanderen, met het nieuw industrieel beleid en het Pact 2020. Alles is in kaart gebracht en doorgesproken. Of zoals Jean Monet stelde: “Men moet niet optimistisch, niet pessimistisch zijn, maar vastberaden de zaak aanpakken.”.

De heer *Filip Watteuw* stelt dat men wel kan zeggen dat het element groei er wel altijd inzat, maar men kan niet om de vaststelling heen dat in alle discussies de stemmen over budgettaire orthodoxie en besparingen overheersten. Ook in dit parlement kwamen de elementen van ontwikkeling en investeringen veel minder ter sprake.

In januari 2011 heeft men voor het Pact 2020 de eenmeting ontvangen. Het was de bedoeling om jaarlijks de resultaten van die indicatoren te ontvangen. Wanneer ontvangt men de resultaten van de tweemeting?

Zal dit ambitieuze project betaald worden met de 230 miljoen euro die men in september 2011 voor 2012 in het vooruitzicht stelde? Dit bedrag is inmiddels verminderd tot 200 miljoen. De vraag betreft niet elke apart actie, maar wel het bedrag voor de globale actie. Is er daarvoor voldoende budgettaire ruimte?

De heer *Bart Van Malderen* repliceert dat er wel degelijk aandacht voor groei was in de Europese strategie. Het andere luik, een begroting in evenwicht, was echter heel wat meer ontwikkeld. Hij is het niet eens met de heer Watteuw dat dit onevenwicht ook in Vlaanderen zou bestaan. Integendeel, Vlaanderen geeft daar het goede voorbeeld. Er is een begroting in evenwicht, dat vraagt inspanningen. Er zijn aan de andere kant doelgerichte inspanningen die de groei beogen die transitie met zich meebrengt. Het zou goed zijn moest Europa die aanpak volgen.

De heer *Matthias Diependaele* is het er fundamenteel mee oneens dat er een overwicht in aandacht is voor begrotingsdiscipline. De begrotingsdiscipline die er sinds anderhalf jaar is, is volgens het lid een correctie op het beleid uit het verleden. De hele Lissabonstrategie was op groei gericht. De begrotingsdiscipline ontbrak toen volledig. Frankrijk en Duitsland hebben daar het meest aandacht aan geschonken, maar waren tegelijkertijd de grootste zondaars.

De *minister-president* deelt mee dat er in juni 2012 een nieuwe Europese top zal zijn en men zal zien hoe zich dit alles verder gaat ontwikkelen. Op 21 juni 2012 zullen de gegevens in verband met de monitoring worden vrijgegeven.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Jan LAURYS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

bbp	bruto binnenlands product
EU-15	de 15 lidstaten van de Europese Unie op 1 januari 1995
EU-27	de 27 lidstaten van de Europese Unie op 1 januari 2007
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
TBS-akkoord	akkoord over de terbeschikkingstelling in het onderwijs
TINA-fonds	Transformatie, Innovatie en Acceleratie-fonds
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren